

Svet
Evropske unije

Bruselj, 22. november 2021
(OR. en)

**Medinstitucionalna zadeva:
2021/0106(COD)**

13802/1/21
REV 1

LIMITE

TELECOM 413
JAI 1209
COPEN 394
CYBER 288
DATAPROTECT 254
EJUSTICE 98
COSI 221
IXIM 224
ENFOPOL 420
FREMP 260
RELEX 964
MI 831
COMPET 802
CODEC 1457

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. dok. Kom.:	8115/20
Zadeva:	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci (akt o umetni inteligenci) in spremembi nekaterih zakonodajnih aktov Unije – poročilo o napredku

I. UVOD

1. Komisija je 21. aprila 2021¹ sprejela Predlog uredbe o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci (akt o umetni inteligenci).

¹ Dok. 8115/21.

2. Cilji predloga Komisije, ki temelji na členih 16 in 114 PDEU, so zagotoviti, da so umetnointeligenci sistemi, ki so dani na trg Unije in se uporabljajo v Uniji, varni ter spoštujejo obstoječo zakonodajo o temeljnih pravicah in vrednotah Unije, zagotoviti pravno varnost za olajšanje naložb in inovacij na področju umetne inteligence, izboljšati upravljanje in učinkovito izvrševanje obstoječe zakonodaje o temeljnih pravicah in varnosti ter olajšati razvoj enotnega trga za zakonite, varne in zaupanja vredne uporabe umetne inteligence, hkrati pa preprečiti razdrobljenost trga.
3. Evropski parlament je napovedal, da bo dosje dodelil Odboru za notranji trg in varstvo potrošnikov (IMCO). Ta je za poročevalca za dosje imenoval Branda BENIFEIJA (S&D, Italija). Končna odločitev o tem, kateremu odboru EP bo dosje dodeljen, še ni sprejeta.
4. O predlogu je bilo opravljeno posvetovanje z Evropskim ekonomsko-socialnim odborom in Evropskim odborom regij; obe instituciji sta bili tudi uradno zaproseni za mnenje, in sicer 15. oziroma 24. junija 2021. Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje o predlogu dal 22. septembra 2021², mnenje Evropskega odbora regij pa še ni bilo prejeto.
5. Evropska centralna banka je bila zaprosena za mnenje o nekaterih vidikih predloga, za katere je pristojna ali odgovorna. Svet je uradno prošnjo poslal 3. novembra 2021, mnenje pa še ni bilo prejeto.
6. Evropski odbor za varstvo podatkov (EOVP) in Evropski nadzornik za varstvo podatkov (ENVP) sta 18. junija 2021 dala skupno mnenje o predlogu³.

² [Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o Predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci \(akt o umetni inteligenci\) in spremembi nekaterih zakonodajnih aktov Unije.](#)

³ [EOVP-ENVP Skupno mnenje 5/2021.](#)

II. DELO V SVETU

7. V Svetu je predlog obravnavala Delovna skupina za telekomunikacije in informacijsko družbo (v nadaljnjem besedilu: skupina TELECOM). Skupina TELECOM je predlog začela obravnavati med portugalskim predsedovanjem na več sestankih, ki so potekali med aprilom in junijem 2021. Poleg tega je portugalsko predsedstvo 8. junija 2021 organiziralo posebno delavnico, katere namen je bil predstaviti nekatere ključne regulativne odločitve in gradnike predlaganega akta o umetni inteligenci ter z državami članicami razpravljati o njih
8. Skupina TELECOM je analizo predloga nadaljevala v času slovenskega predsedovanja na sestankih 6. julija, 7. in 21. septembra, 5., 12. in 26. oktobra ter 9. in 16. novembra. Na teh sestankih je Komisija podrobno predstavila celotno besedilo predlagane uredbe, delegacije pa so o njem predhodno razpravljale. Poleg tega je slovensko predsedstvo 15. julija, 31. avgusta, 20. in 27. septembra ter 7. oktobra organiziralo pet spletnih delavnic. Na njih so lahko sodelovali strokovnjaki in strokovnjakinje iz prestolnic, njihovi dnevni redi pa so odražali dnevne rede predhodnih sestankov skupine TELECOM, posvečenih aktu o umetni inteligenci. Namen teh delavnic je bil zagotoviti dodatne priložnosti za podrobnejše poglobljene razprave in zastavljanje vprašanj o temah, obravnavanih med predstavitvami v skupini TELECOM.
9. Poleg analize, ki so jo opravili člani in članice skupine TELECOM, je bila 30. septembra organizirana posebna spletna delavnica za podrobnejšo preučitev posledic predloga na področju pravosodja in notranjih zadev. Delavnica je bila nadaljevanje razprav o predlaganem aktu o umetni inteligenci, ki so jih ministri in ministrice za notranje zadeve in pravosodje imeli na neformalnem srečanju 17. in 18. julija 2021; na delavnici so lahko sodelovali strokovnjaki in strokovnjakinje s področij PNZ in TELECOM. Med omenjenimi razpravami so bile glavne teme opredelitev sistema umetne inteligence, dejanski učinek predloga na področje pravosodja in notranjih zadev v smislu postopkov, stroškov in razpoložljivosti proizvodov in storitev, zlasti, a ne izključno v kategorijah z visokim tveganjem, ter pristop k uporabi sistemov umetne inteligence za namene preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, zlasti v zvezi z uporabo biometrične identifikacije na daljavo v realnem času na javnih prostorih.

10. Slovensko predsedstvo je 15. oktobra 2021 organiziralo poldnevno neformalno sejo ministrov in ministric za telekomunikacije, ki je bila posvečena izključno predlaganemu aktu o umetni inteligenci. Seja je potekala prek videokonference, njen glavni cilj pa je bil zagotoviti politično usmeritev za tekoče razprave na tehnični ravni. Ministri in ministrice so potrdili, da podpirajo horizontalen in humanocentričen pristop k urejanju umetne inteligence, ter poudarili, da lahko EU s to uredbo prevzame vodilno vlogo v svetu pri določanju standardov na tem področju. Opozorili pa so tudi na več vprašanj, ki zahtevajo nadaljnje delo, zlasti v zvezi s področjem uporabe, opredelitvami, določitvijo natančnih in tehnično izvedljivih zahtev za uporabe umetne inteligence z visokim tveganjem ter zagotavljanjem, da nova ureditev ne ustvarja pretiranega upravnega bremena, zlasti za MSP in zagonska podjetja, ter ustrezno upošteva sektorske posebnosti.
11. Slovensko predsedstvo je 5. oktobra 2021 pozvalo delegacije v skupini TELECOM, naj predložijo pisne pripombe in redakcijske predloge za prvih 29 členov predlagane uredbe, da bi se lahko začelo delo v zvezi s prvim, delnim kompromisnim besedilom predloga. Na podlagi te prošnje je pisne prispevke predložilo 18 držav članic.
12. Slovensko predsedstvo je na podlagi pisnih prispevkov delegacij in ob upoštevanju razprav v Svetu pripravilo prvi, delni kompromisni predlog in *[ga predložilo delegacijam na seji skupine TELECOM 30. novembra 2021]*. V nadaljevanju so opisana glavna področja, ki jih je slovensko predsedstvo obravnavalo v delnem kompromisnem besedilu:
 - a) **Področje uporabe**
13. Področje uporabe predloga je bilo pojasnjeno, pri čemer je bila kot glavna sprememba dodana izrecna navedba izključitve nacionalne varnosti iz področja uporabe predlagane uredbe. To je v skladu s členom 4(2) PEU, ki določa, da nacionalna varnost ostaja v izključni pristojnosti vsake države članice.

14. Pojasnjeno je bilo tudi, da se akt o umetni inteligenci ne bi smel uporabljati za umetnointeligenčne sisteme in njihove rezultate, ki se uporabljajo izključno za raziskave in razvoj.

b) Opredelitev pojmov

15. V kompromisnem predlogu je bilo več pojmov opredeljenih natančneje, dodane pa so bile tudi nove opredelitve. Zlasti je bila zamejena opredelitev umetnointeligenčnega sistema, da bi bila zagotovljena večja pravna jasnost in bi se bolje odražalo, kaj naj bi umetnointeligenčni sistem pomenil za namene akta o umetni inteligenci; izrecno je bilo navedeno, da bi moral biti vsak tak sistem zmožen določiti, kako se lahko z učenjem, sklepanjem ali modeliranjem doseže določen sklop ciljev, ki jih opredeli človek. Namen te spremembe je tudi preprečiti vključitev bolj tradicionalnih računalniških programov, ki se običajno ne štejejo za umetno inteligenco, v področje uporabe predlagane uredbe. V zvezi s to spremembo je bil izpopolnjen tudi seznam tehnik in pristopov iz Priloge I, da bi se zagotovila večja jasnost glede tega, kateri sistemi so zajeti v tej opredelitvi.

16. Poleg tega so bile nekatere opredelitve različnih reguliranih akterjev izboljšane (npr. ponudnik, uporabnik, pooblaščen zastopnik) ali dodane (npr. proizvajalec), da bi se bolje pojasnile njihove vloge in obveznosti v vrednostni verigi umetne inteligence. V skladu s spremembami ustreznih določb so bili natančneje opredeljeni tudi pojmi v zvezi z biometričnimi podatki .

c) Prepovedane prakse umetne inteligence

17. Kar zadeva prepovedane prakse umetne inteligence, kompromisno besedilo vsebuje razširitev prepovedi uporabe umetne inteligence za družbeno točkovanje tudi na zasebne akterje, da ta praksa ne bi bila omejena le na javni sektor.

18. V zvezi z uporabo sistemov za biometrično identifikacijo na daljavo v realnem času v javno dostopnih prostorih s strani organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj je bilo pojasnjeno, da bi takšne sisteme lahko uporabljali tudi drugi akterji, ki delujejo v imenu teh organov. Poleg tega so bili razširjeni cilji, za katere bi bilo treba navedenim organom dovoliti uporabo biometrične identifikacije na daljavo v realnem času ter s tem povezan postopek odobritve.

19. Spremenjena je bila tudi določba o prepovedi uporabe umetnointeligenčnih sistemov, ki izkoriščajo šibke točke določene skupine oseb; zdaj zajema tudi osebe, ki so ranljive zaradi svojega socialnega ali ekonomskega položaja.

d) **Razvrstitev umetnointeligenčnih sistemov velikega tveganja**

20. Določbe, v katerih so opredeljena pravila razvrstitve za umetnointeligenčne sisteme velikega tveganja, so bile zaradi večje pravne jasnosti in berljivosti besedila temeljito pregledane. Poleg tega je bil seznam področij in primerov uporabe umetnointeligenčnih sistemov velikega tveganja v Prilogi III pregledan in razširjen, tako da vključuje digitalno infrastrukturo in varstvo okolja. Kar zadeva primere uporabe velikega tveganja na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, je bila analiza kaznivih dejanj odstranjena s seznama, obseg sistemov za odkrivanje globokih ponaredkov, ki spadajo v kategorijo velikega tveganja, pa je bil zmanjšan.

21. Dodan je bil še nov naslov, da bi se upoštevali primeri, ko se lahko umetnointeligenčni sistemi uporabljajo za številne različne namene (umetna inteligenca za splošne namene) in ko lahko obstajajo okoliščine, v katerih se tehnologija umetne inteligence za splošne namene integrira v drug sistem, ne da bi imel ponudnik sistema umetne inteligence za splošne namene kakršen koli ali le omejen vpliv na skladnost z obveznostmi iz uredbe. V predlaganem novem členu je pojasnjeno, da bi bilo treba vsakega operaterja, ki določi predvideni namen umetnointeligenčnih sistemov za splošno uporabo in jih da na trg ali v uporabo v ta namen, šteti za ponudnika.

22. V zvezi s pogoji za spremembe Priloge III, kot na primer v členu 7, so bila merila za take spremembe zaradi večje pravne varnosti dodatno posodobljena.

e) **Prenos pooblastila**

23. Določbe v zvezi z možnostjo posodobitve seznama tehnik in pristopov na področju umetne inteligence, kot so opredeljene v Prilogi I, ter določbe o posodobitvah seznama umetnointeligenčnih sistemov velikega tveganja iz Priloge III z delegiranimi akti so bile dodobra pojasnjene, pri čemer bo Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu redno poročala, ali ocenjuje, da so takšne spremembe potrebne.

III. GLAVNA ODPRTA VPRAŠANJA

24. Poleg vprašanj, ki so neposredno obravnavana v kompromisnem predlogu in opisana zgoraj, je slovensko predsedstvo opredelilo naslednje točke kot dodatna, potencialno bolj zapletena vprašanja, ki jih bo treba med nadaljnjimi razpravami o predlogu dodatno preučiti:

a) **Zahteve za umetnointeligenčne sisteme velikega tveganja**

25. Veliko delegacij je navedlo, da so zahteve za umetnointeligenčne sisteme velikega tveganja, kot so določene v poglavju 2 naslova III predloga, na nekaterih mestih nekoliko nejasne in bi jih bilo treba bolje opredeliti. Da bi bilo izpolnjevanje zahtev za podjetja manj obremenjujoče, bi bilo treba zagotoviti nekaj praktičnih smernic o tem, kako jih izpolniti, na primer v zvezi s kakovostjo in primernostjo v okviru zahtev v zvezi s podatki ter ustrezno vrsto in stopnjo preglednosti v okviru informacij za uporabnike. Opozorjeno je bilo tudi na temo, ki jo bo treba nadalje poglobiti, in sicer na medsebojno učinkovanje zahtev za umetnointeligenčne sisteme velikega tveganja, kot so določene v predlogu, in prihodnjih ustreznih standardov. Pomembno je tudi opozoriti, da nekatere zahteve iz poglavja 2 veljajo za prestroge. Na primer, zahtevo, da naj bodo nabori učnih in testnih podatkov ter podatkov za potrditev brez napak in popolni, je v večini scenarijev skoraj nemogoče izpolniti. Več delegacij je poudarilo, da bi to moralo veljati v največji možni meri, nikakor pa to ne bi smelo biti absolutna zahteva.

b) **Odgovornosti različnih akterjev v vrednostni verigi umetne inteligence**

26. Več držav članic je opozorilo, da bo večina obveznosti in zahtev iz akta o umetni inteligenci veljala za ponudnike umetnointeligenčnih sistemov. Vendar je glede na to, da se umetnointeligenčni sistemi razvijajo in razširjajo prek kompleksnih vrednostnih verig, kjer meje med različnimi akterji niso vedno jasno opredeljene, morda pomembno ponovno oceniti porazdelitev odgovornosti in vlog, da bi bolje odražali realnost oblikovanja umetnointeligenčnega sistema, njegovega dajanja na trg ali upravljanja z njim.

c) **Skladnost ter preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj**

27. Izraženi so bili tudi nekateri pomisleki, da predlagani akt o umetni inteligenci določa preveč zapleten okvir skladnosti, kar bo ustvarilo znatno upravno breme in stroške za podjetja. Velika podjetja morda lahko krijejo take stroške, manjša podjetja, ki razvijajo umetno-inteligenčne sisteme, pa morda nimajo vedno zmogljivosti ali sredstev za obvladovanje velikega bremena zaradi zagotavljanja skladnosti, ki izhaja iz določb predlagane uredbe. V zvezi s tem je več držav članic navedlo, da bi bila potrebna poenostavitev in pojasnitev splošnega okvira skladnosti ter dodatni podporni ukrepi, zlasti za MSP in zagonska podjetja, da se zagotovi njihova nadaljnja konkurenčnost. Podobno so razprave o ukrepih v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem in preiskovanjem kaznivih dejanj pokazale, da so lahko kazni, kot so trenutno predlagane v aktu o umetni inteligenci, previsoke za MSP in zagonska podjetja, kar jih postavlja v slabši položaj v primerjavi z velikimi podjetji, ki bi lažje absorbirala takšne finančne posledice.

d) **Povezava z drugo zakonodajo**

28. Številne delegacije so poudarile, da bo potrebnega več dela za zagotovitev skladnosti in sinergij predlaganega akta o umetni inteligenci s splošnim zakonodajnim okvirom EU. Predlog bi moral utrditi in nadgraditi obstoječe zahteve iz splošne uredbe o varstvu podatkov, direktive o varstvu podatkov pri preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj, novega zakonodajnega okvira in druge posebne sektorske zakonodaje, kot je uredba o splošni varnosti proizvodov, s katerimi morajo biti obstoječi umetno-inteligenčni sistemi že usklajeni. Države članice so izrazile zaskrbljenost, da bi bili v nasprotnem primeru različni akterji v vrednostni verigi umetne inteligence podvrženi tveganju, da zanje veljajo nasprotujoče si obveznosti. Odpraviti bo treba vsa morebitna pravna neskladja, da bi čim bolj zmanjšali tveganja za neskladnost in olajšali prizadevanja za izvajanje.

IV. ZAKLJUČEK

29. Coreper naj soglaša, da se to poročilo o napredku posreduje Svetu.